

Лукіна Тетяна Олександрівна,

доктор наук з державного управління, головний науковий співробітник відділу моніторингу якості освіти Інституту педагогіки України, професор кафедри управління освітою Національної академії державного управління при Президентові України

Формування системи показників якості загальної середньої освіти України

Анотація

У тезах розкрито проблему оновлення освітньої статистики України, визначено основні вимоги до побудови національної системи показників якості загальної середньої освіти, обґрунтовано принципи добору цих показників.

Ключові слова: національна система показників якості загальної середньої освіти, принципи добору показників, вимоги до системи показників якості освіти, освітня статистика.

Проблема оновлення освітньої статистики та формування системи національних показників якості освіти, зокрема загальної середньої освіти України (далі - ЗСО) може розглядатися з політичної, методологічної, організаційно-управлінської та предметної точок зору.

Проведений нами узагальнюючий аналіз наявних у світовій практиці підходів щодо формування систем індикаторів якості освіти, дав можливість визначити основні принципи побудови цієї системи показників та вимог до її структурної організації. Пропонована нами система показників якості освіти ґрунтується на основних ідеях *системного підходу з використанням управлінської складової*. Вона відображає склад і динаміку учнівських, матеріальних, кадрових, фінансових ресурсів на різних рівнях та етапах навчання і характеризує всю освітню сферу як сукупність умов для формування майбутнього інтелектуального та робітничого потенціалу держави. Ця система має бути:

- *самодостатньою*, тобто містити таку кількість і саме такий набір індикаторів, який буде достатньо для здійснення ґрунтового аналізу та прийняття відповідного управлінського рішення на державному рівні;
- *повною*, тобто охоплювати різні аспекти та складові частини системи освіти без чого детальний аналіз та подальший прогноз стосовно напрямів розвитку освітньої системи помітно ускладнюється;
- *адекватною основним цілям і завданням*, які постають перед конкретним етапом розвитку системи освіти та моніторинговим дослідженням освітньої сфери. Досвід збору інформації про стан та функціонування системи ЗСО свідчить про те, що значна кількість показників залишається незатребуваною, якщо їх перелік досить громіздкий;
- *динамічною*, тобто час від часу система індикаторів і критеріїв якості ЗСО потрібно переглядати і уточнювати відповідно до мети освіти та пріоритетних напрямів освітньої політики держави;
- *легкою в обчисленнях та вимірюваннях*, тобто містити як кількісні, так і якісні індикатори, але такі, що обчислюються за допомогою об'єктивних засобів та інструментарію.

Основними принципами добору індикаторів для оцінки результативності функціонування ЗСО, на наш погляд, є:

1. *Орієнтація на потреби зовнішніх користувачів інформацією*. Це означає, що у структурі індикаторів (показників) потрібно виокремити кілька інтегральних показників, що мають спільне значення для всіх груп споживачів інформації, а також певну кількість узагальнених індикаторів, які можуть представляти інтерес лише для обмеженої кількості категорій користувачів.

2. *Врахування потреб самої системи ЗСО*. Дана група індикаторів має формуватися в основному для потреб органів управління якістю освіти і містити інформацію про:

- кількісний і якісний склад учнівського контингенту з урахуванням динаміки в їх змінах;

– якість навчальних досягнень учнів і рівень їх фізичного та морального здоров'я;

– ефективність та результативність діяльність окремих ЗНЗ та систем освіти різних організаційних рівнів;

– величину впливу на діяльність системи ЗСО різноманітних найбільш суттєвих факторів (наприклад, змісту освіти, кваліфікації педагогічного персоналу, матеріально-технічної забезпеченості освітньої системи тощо);

– кадровий потенціал ЗСО (рівень кваліфікації, наявність вакансій педагогів та інші);

– забезпеченість ЗНЗ навчальними підручниками, обладнанням із зазначенням їх функціональної придатності) тощо.

3. *Мінімізація системи індикаторів з урахуванням потреб різних рівнів управління системою ЗСО.*

4. *Інструментальність та технологічність індикаторів, що використовуються.*

5. *Порівнянність (співставленість) індикаторів національної системи з міжнародними індикаторами, що характеризують якість розвитку освітніх систем.*

6. *Дотримання морально-етичних норм під час відбору індикаторів та збору інформації, що носить особистісний або конфіденційний характер.*

Таким чином, побудова системи національних показників якості загальної середньої освіти України на основі визначених вимог і принципів забезпечить можливість своєчасного адекватного аналізу освітньої галузі та управління її якістю відповідно до норм освітніх державних стандартів та потреб суспільства.

Лукина Т.А.

**Формирование системы показателей качества общего
среднего образования на Украине**

Аннотация

В тезисах раскрыто проблему обновления образовательной статистики Украины, определены основные требования к построению национальной системы показателей качества общего среднего образования, обоснованы принципы отбора этих показателей.

Ключевые слова: национальная система показателей качества общего среднего образования, принципы отбора показателей, требования к системе показателей качества образования, образовательная статистика.

Lukina Tetyana

**Formation of the indicators quality system of general
secondary education in Ukraine**

Summary

In the theses disclosed the problem of update an educational statistics of Ukraine, the basic requirements to designing a national system of secondary education quality identified, principles of selection of these indicators grounded.

Keywords: national system of quality of secondary education, the principles of selection of indicators, the system requirements of quality education, educational statistics.

Лукіна Т.О. Формування системи показників якості загальної середньої освіти в Україні / Т.О.Лукіна // Ановані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки АПН за 2009 р. – К.: Пед. думка, 2008. – С. 83 -85.